

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 10.01.2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_03_CJL_L

Ročník: III.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Světová literatura po 1. světové válce

Téma: E. M. Remarque

Metodický list/anotace:

Žáci získají přehled o životě a díle E.M. Remarqua, pracují s ukázkami z jeho románu Na západní frontě klid; možné využít pro žáky 4. ročníku jako opakování k ústní maturitní zkoušce.

**Světová literatura
reagující
na 1. světovou válku**

Německá literatura

Erich Maria Remarque

- ▣ Narozen v **Německu 1898**
- ▣ Vlastním jménem **Erich Paul Remark** (Maria – jméno po své mamince)
- ▣ Nacisté mu dali jméno Kramer, aby ho mohli pronásledovat za židovský původ
- ▣ **Dobrovolník v 1. světové válce** (raněn 1918)
- ▣ Vystřídal řadu povolání (redaktor v Hannoveru, automobilový závodník)
- ▣ 1931 – odchází do **Švýcarska**, prodejem knih zbohatne a usazuje se v Porto Ronco v Ticínu – zde poskytuje azyl emigrantům před nacismem
- ▣ 1933 – se dostává na **index zakázaných autorů**
- ▣ 1938 – zbaven kvůli protiněmeckým názorům německého občanství, jeho díla byla v Německu nacisty pálena
- ▣ 1939 – odchází do **USA**
- ▣ Po skončení 2. světové války se vrací do Švýcarska
- ▣ **1970** – umírá v Locarnu ve **Švýcarsku**

Obr. 1

Jeho díla jsou humanistická, společensko-kritická, antimilitaristická a protifašistická

- ▣ **Na západní frontě klid** (knižně 1929)
- ▣ **Cesta zpátky** (1931): morální a politický rozpad Německa po 1. světové válce
- ▣ **Tři kamarádi** (1938): protiválečné téma
- ▣ **Miluj bližního svého** (1941): osud německého emigranta před nacismem, stává se psancem (dostává se i do Prahy)
- ▣ **Jiskra života** (1951): hrůza 2. světové války, koncentrační tábory
- ▣ **Vítězný oblouk** (1953): Francie těsně před začátkem 2. světové války
- ▣ **Čas žít, čas umírat** (1954): osudy německého vojáka vracejícího se z 2. světové války domů, do zničeného Německa
- ▣ **Černý obelisk** (1956): období inflace v Německu po 1. světové válce
- ▣ **Nebe nezná vyvolených** (1961): osudy automobilového závodníka (autobiografické znaky)
- ▣ **Noc v Lisabonu** (1962): příběh německých manželů Baumannových prchajících před nacismem za 2. světové války

Na západní frontě klid

„ Tato kniha nemá být ani obžalobou, ani vyznáním. Má být toliko pokusem podat zprávu o generaci, která byla zničena válkou – i když unikla jejím granátům.“ (1)

Erich Maria Remarque

„Rozednilo se ještě trochu víc. Nahoře kolem mne chvátají kroky. První. Potom další. Vrzání kulometů splývá v nepřetržitý řetěz. Právě se chci trochu pootočit, když se shora začíná něco hlučně valit do mého trychtýře. Těžce a s pleskotem to padá dolů, je to člověk – nepodařilo se mu zachytit se na stěně kráteru, klouže, leží na mně –

Nemyslím, nerozhoduju se - šíleně do něho bodám a jenom cítím, jak tělo sebou cuká, měkne a hrouť se. Mám ruku lepkavou a mokrou, když přicházím k sobě.

Vtom otevírá oči. Musel mě ještě slyšet a dívá se na mne s výrazem hrůzného zděšení. Tělo leží nehnutě, ale v očích je nezměrný útěk, až si na okamžik myslím, že ty oči dokáží strhnout s sebou tělo.

Potom mu rozpínám blůzu, abych ho obvázal...Chce se bránit, ale ruka je příliš malátná. Jeho košile je slepená krví a nedá se odhrnout, je na zapínání vzadu. Nezbývá tedy než ji rozpárat.

„Vždyť ti chci pomoci, kamaráde, camarade, camarade, camarade –“ usilovně, naléhavě šeptám to slovo, aby mi rozuměl.

Toto je první člověk, kterého jsem usmrtil vlastníma rukama, kterého vidím z blízka, jehož umírání je mým dílem.

Co bych za to dal, kdyby zůstal naživu. Je těžké ležet zde a muset ho vidět a slyšet.“(2)

- ▣ Určete vypravěče románu (využijte ukázkou), jak této formě říkáme? Mění se v závěru románu?
 - ▣ *(vypravěčem je hlavní postava Pavel, ich – forma, v závěru er – forma, protože Pavel je mrtvý)*
- ▣ Kdo přesvědčí mladé studenty, aby šli do války, s jakými představami odchází? Mění se nějak jejich názor? Využijte k argumentaci danou ukázkou a vlastní četbu románu.
 - ▣ *(profesor Kantorek, je to jejich povinnost sloužit vlasti, studenti jsou mladí, plní ideálů, nemají o válce ponětí, válka pro ně znamená utrpení, smrt, naprosto mění jejich pohled na život)*
- ▣ Jak vypadá jejich setkání se smrtí?
 - ▣ *(jsou na to naprosto nepřipraveni, vidí, že to jsou lidé jako oni, mladí, kteří mají život před sebou, viz setkání Pavla s francouzským vojákem v kráteru po výbuchu)*
- ▣ Charakterizujte hlavní postavu i další hrdiny.
 - ▣ *(Pavel Baumer a jeho spolužáci Kemmerich, Kropp, Müller, Wolf, Tjaden – zpočátku nadšení, odhodlaní, pak zklamání, nešťastní; Katczinski – „táta“, je jejich ochránce v té hrozné válce; Himmelstoss – desátník, krutý, zbabělý)*
- ▣ Pokuste se vysvětlit název románu – v německém originálu Im Westen nichts Neues .
 - ▣ *(válka skončila a rádio hlásilo, že na západní frontě je klid, všichni hlavní hrdinové ve válce zemřeli, těsně předtím byl zastřelen i Pavel)*

Závěr románu

„Padl v říjnu 1918, v den, jenž byl na celém bojišti tak tichý, že se zpráva vrchního velitelství omezila na větu: Na západní frontě klid.“ (3)

Obr. 2

Citace, zdroje a literatura

- ▣ Obr. 1: NEZNÁMÝ. *Soubor:Bundesarchiv Bild 183-R04034, Erich Maria Remarque.jpg - Wikipedie* [online]. [cit. 31.3.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bundesarchiv_Bild_183-R04034,_Erich_Maria_Remarque.jpg
- ▣ Obr. 2: Zdroje klipartů: MS Office, Verze: 14.0.6123.5001
- ▣ MGR. HÁNOVÁ, Eva a kol. *Odmaturuj z literatury 1*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2004, ISBN 80-7358016-0.
- ▣ (1)(2)(3) SOUKAL, Josef a kol. *Čítanka pro 3. ročník SOŠ*. Praha: SPN, a.s., 2002, ISBN 80-7235-212-1